

SAMRÅDSHANDLING

Arbetsprogram med tidplan för Norra Östersjöns vattendistrikt

INFÖR ARBETET MED
FÖRVALTNINGSPLAN
2021-2027

Utgiven av: Länsstyrelsen Västmanlands län

Diarienummer 537-5159-17
Ansvarigt distrikt: Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt

Omslagsbild/fotograf: Tomas Gustavsson

Illustrationer: Sylvia Kinberg

Tryckt hos: Länsstyrelsen Västernorrland

Upplaga: 197 exemplar samt digitalt tillgänglig på www.vattenmyndigheterna.se

Länsstyrelsen i Västmanlands län
721 86 Västerås
Telefon 010-224 90 00

Hemsida www.vattenmyndigheterna.se

Förord

Vatten är vårt viktigaste livsmedel och vi har gemensamt ansvar att förvalta denna resurs till glädje och nytta för kommande generationer. Dricksvatten i tillräcklig mängd och friska och hållbara vattenkosystem är inget vi kan ta för givet utan det kräver aktiv förvaltning och aktivt åtgärdsarbete. Samverkan är nyckeln till att lyckas uppnå målen. Därför är det extra viktigt att alla får möjlighet att komma till tals så att vi gör rätt saker i rätt tid.

Hur fungerar vattenförvaltningen i Sverige? När fattas viktiga beslut? När och hur har ni som är intresserade möjlighet att bidra och lämna synpunkter på arbetet? Hur tas synpunkterna om hand?

Vattenmyndigheternas samråd kring ”Arbetsprogram med tidplan” handlar om just dessa frågor. Samrådet ger en möjlighet att påverka inriktningen på det arbete som ska genomföras de närmaste åren, innan förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer fastställs i slutet av 2021.

Ta därför möjligheten att lämna synpunkter och tycka till om vattenförvaltningsarbetet!

Mino Akhtarzand
Landshövding i Västmanlands län
Ordförande för vattendelegationen i Norra Östersjöns vattendistrikt

Arbetsprogram med tidplan

Frågor som Vattenmyndigheten särskilt vill ha svar på

- Är det tydligt vilka arbetsmomenten är och när de kommer att genomföras under denna förvaltningscykel?
- Är det tydligt hur just du berörs av vattenförvaltningen?
- Är det tydligt hur och när det går att delta och tycka till om arbetet med vattenförvaltningen under denna förvaltningscykel?
- Är det tydligt hur synpunkterna från samrådet tas om hand under denna förvaltningscykel?

Motivera gärna ditt svar om du svarar nej på någon av dessa frågor.

Vad är arbetsprogram med tidplan?

Alla länder inom EU har i uppdrag att arbeta för att sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten ska ha bra kvalitet och finnas i tillräcklig mängd, även för kommande generationer. Den gemensamma ramen för hur arbetet ska göras finns i Vattendirektivet som antogs år 2000.

I Sverige är det fem länsstyrelser som har fått i uppdrag att vara vattenmyndigheter, och därmed har ett särskilt ansvar att genomföra vattenförvaltningen. På varje vattenmyndighet finns en vattendelegation som består av ledamöter utsedda av regeringen. Vattenförvaltningsarbetet genomförs i cykler om normalt sex år, och vattendelegationen fattar i slutet av varje cykel beslut om förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram som ska gälla för kommande period.

Eftersom vattenfrågor berör i stort sett alla delar av samhället är det också många olika aktörer som behöver delta för att arbetet ska bli framgångsrikt: kommuner, myndigheter, verksamhetsutövare, intresseorganisationer med flera. Därför är kommunikation och samverkan grundbultar inom vattenförvaltningen.

För att underlätta för alla berörda att delta i vattenarbetet och lämna synpunkter på de underlag som tas fram, ska vattenmyndigheterna i början av varje förvaltningscykel hålla samråd om ett *Arbetsprogram med tidplan*. Där ska vi beskriva de olika arbetsmomenten under förvaltningscykeln, vilka underlag som ska tas fram, när och hur synpunkter kan lämnas och när de formella besluten fattas. Det är alltså detta samrådsdokument som du nu håller i din hand.

Så lämnar du synpunkter

Samrådet om *Arbetsprogram med tidplan* riktar sig till alla som är intresserade och berörs av vattenfrågor. Du är välkommen att lämna dina synpunkter på dokumentet, senast den 30 april 2018! Vi ser helst att du skickar in ditt svar digitalt via e-post eller via webbenkät som kommer att finnas tillgänglig på vattenmyndigheternas webbplats från och med februari 2018. Det går också att svara med vanlig post. Adresser hittar du nedan.

I samrådsdokumentet finns specifika frågor som vattenmyndigheterna är särskilt intresserade av att få svar på, se rutan i början av dokumentet.

Märk ditt svar med Dnr 537-5159-17.

E-post: vattenmyndigheten.vastmanland@lansstyrelsen.se

Vanlig post:

Vattenmyndigheten Norra Östersjöns vattendistrikt

Länsstyrelsen i Västmanlands län

721 86 Västerås

Vilka berörs av samrådet?

Arbetet inom vattenförvaltningen i Sverige ska vara öppet och ske i dialog med de som berörs. Eftersom många aktörer i samhället berörs på olika sätt är det viktigt att så många som möjligt är delaktiga i arbetet för att förvalta vårt vatten på ett hållbart sätt (se Figur 1 på sida 6).

Figur 1. Vattenförvaltningsarbetet berör många aktörer i samhället. Vissa berörs främst genom att dra nytta av förbättrande insatser som genomförs i vattenmiljön. Andra främst som beslutsfattare eller genomförare av sådana insatser. Men gemensamt för alla är möjligheten att påverka arbetet genom att delta aktivt, till exempel vid samråd.

De centrala myndigheterna har viktiga ansvarsområden som berör vattenförvaltningen och flera myndigheter har ett utpekat ansvar för åtgärder i åtgärdsprogrammet, eller för framtagande av kunskapsunderlag som behövs för genomförandet av åtgärdsprogrammet.

Länsstyrelserna är särskilt viktiga för vattenförvaltningen då de har ett brett regionalt ansvar med flera roller, både beredande, rådgivande och utförande. Vid bland annat tillsyn, prövning, planering, rådgivning, information, övervakning, kunskapsinsamling, dialog och ekonomiska bidrag bidrar länsstyrelserna till vattenförvaltningens måluppfyllelse.

Kommunerna är centrala aktörer, med sina många roller inom nästan alla samhällssektorer. Bland annat ska de tillhandahålla rekreationsmiljöer och bra dricksvatten, ansvara för avloppsvattenhantering med föroreningsutsläpp, bedriva tillsyn över olika miljöpåverkande verksamheter och kan samtidigt också själva bedriva olika verksamheter som påverkar vattenmiljön negativt.

Den kommunala fysiska planeringen och samhällsbyggnadsfrågorna, inklusive dagvattenhantering, har också stor betydelse för påverkan på vattenmiljön. Kommunen har ett planerings- och tillsynsansvar för vattenresurserna och är därför en mycket viktig aktör i vattenförvaltningen.

Företag och verksamhetsutövare är ofta beroende av tillgång på vatten av bra kvalitet och kan samtidigt påverka vattenmiljön genom fysiska ingrepp, vattenuttag eller utsläpp av föroreningar. Det behövs ett aktivt deltagande från dessa aktörer för att få en bred diskussion och bra underlag för de beslut som ska fattas om kvalitetskrav och åtgärder. Även jord- och skogsbrukare som använder och påverkar vattnet kan beröras på ett flertal sätt av vattenförvaltningens beslut och deras medverkan är därför viktig. Det kan röra sig om uttag, tillgång, reglering och flöde av vatten, men också användning eller utsläpp av gödsel- och bekämpningsmedel och läckage av näringsämnen.

Boende och fastighetsägares närmiljöer kan påverkas av vattenförvaltningens beslut. Det kan innebära inskränkningar i nyttjandet av mark- och vattenområden och det kan ställa krav på förändringar av vattenuttag och utsläpp. Om du är friluftsintresserad, som exempelvis sportfiskare eller seglare, kan du också påverkas av vattenförvaltningens beslut.

Hur kan du delta i vattenförvaltningsarbetet?

Det finns flera olika möjligheter att delta i vattenförvaltningsarbetet, beroende på vilka frågor som intresserar dig och på vilket sätt du vill delta.

Ett sätt är att engagera sig under de samråd som genomförs i varje förvaltningscykel. Alla som vill får lämna synpunkter på samrådsdokumenten.

Inom varje vattendistrikt finns olika organ för samverkan kring vattenfrågor på regional och lokal nivå. Ofta är kommunerna centrala parter i dessa samarbeten. Verksamhetsutövare, intresseorganisationer och markägare är andra viktiga deltagare i vattensamverkan på lokal nivå.

I Norra Östersjöns vattendistrikt har vattenmyndigheten bildat tre referensgrupper med viktiga aktörer:

- Kommuner
- Jord- och skogsbruk
- Vattenorganisationer

Syftet med referensgrupperna är att ha ett ömsesidigt kunskapsutbyte och att i ett tidigt skede kunna diskutera underlag och förslag som tas fram.

Under denna förvaltningscykel satsar vattenmyndigheterna extra på att utveckla samverkan med kommunerna, som har en central roll i vattenförvaltningen.

I Norra Östersjöns vattendistrikt drivs två stora projekt som är viktiga plattformar för denna samverkan: "Mälaren – en sjö för miljoner" och LIFE IP Rich Waters. Ett knappt 30-tal kommuner ingår som partner i något eller båda dessa projekt. Ännu fler kommuner deltar i seminarier och workshops som anordnas inom ramen för projekten.

I vattendistriktet finns också en rad olika organ för samverkan på avrinningsområdesnivå. Formerna för dessa samarbeten varierar, både med avseende på hur arbetet är organiserat och när gäller storleken på de geografiska områden som samverkan omfattar. I distriktet finns elva etablerade vattenförbund eller vattenvårdsförbund som har lång erfarenhet av arbete med vattenfrågor. Ett antal vattenråd har också bildats, i dagsläget finns cirka 15 organisationer i distriktet som kallar sig vattenråd. Utöver dessa finns också en rad andra typer av samarbeten som hanterar olika vattenfrågor på avrinningsområdesnivå.

Det finns alltså flera olika sätt att engagera sig och tycka till om vattenförvaltningen. I Norra Östersjöns vattendistrikt gör du detta lättast genom att:

- Delta under samråden och lämna skriftliga synpunkter. Alla som vill har möjlighet att lämna synpunkter på samrådsunderlagen. Vattenmyndigheten anordnar också samrådsmöten (se information på vattenmyndigheternas webbplats).
- Kontakta länsstyrelsen i det län där du bor. Där finns beredningssekretariatet och dess vattenexperter som arbetar med att bedöma påverkan och statusen på vattnen inom länet, ta fram åtgärdsförslag med mera. De har den lokala kännedomen om hur länets vatten mår. Kontaktinformation hittar du på www.vattenmyndigheterna.se
- Engagera dig i ett vattenråd eller någon annan typ av samarbete som rör ett visst vatten eller avrinningsområde. Ditt närmaste vattenråd hittar du på www.vattenorganisationer.se eller så kan du höra av dig till beredningssekretariatet i ditt län (se ovan).
- Lämna synpunkter och ställa frågor i databasen VISS, för de vattenförekomster du är intresserad av, www.viss.lst.se

När kan du delta i vattenförvaltningsarbetet?

Under varje förvaltningscykel genomförs flera olika arbetsmoment, som steg på vägen mot att ta fram en reviderad förvaltningsplan och åtgärdsprogram.

I tidplanen i figur 2 framgår översiktligt vilka de viktigaste arbetsmomenten är och när de genomförs. Där visas också när viktiga beslut tas och under vilka perioder som vattenmyndigheterna anordnar samråd.

Samråd under förvaltningscykeln 2016–2021

Samråden är de samverkansformer där det är tydligast hur och när intresserade kan engagera sig i vattenförvaltningen. Samråden genomförs under bestämda perioder och handlar om vissa specifika frågor och underlag. De samråd som genomförs under denna förvaltningscykel beskrivs nedan.

Vattenmyndigheterna har valt olika upplägg för samråden rörande Arbetsprogram med tidplan och Översikt över väsentliga frågor. Södra Östersjön och Västerhavets vattendistrikt samråder både Arbetsprogrammet och Översikt över väsentliga frågor 2017–2018. Övriga vattendistrikt samråder Arbetsprogrammet 2017–2018 och Översikt över väsentliga frågor under 2019.

Arbetsprogram med tidplan

I Norra Östersjöns vattendistrikt genomförs samråd för *Arbetsprogram med tidplan inför arbetet med förvaltningsplan 2021–2027* under perioden 1 november 2017 till 30 april 2018.

Översikt över väsentliga frågor

Samråd för Översikt över väsentliga frågor kommer att genomföras 1 maj till 31 oktober 2019. Vattenmyndigheten kommer där att presentera frågor som vi preliminärt bedömer som prioriterade för ett framgångsrikt genomförande av vattenförvaltningen. Samrådsunderlaget kommer bland annat att baseras på synpunkter som framkommit under tidigare samverkansarbete. Under samrådet ges möjlighet att lämna synpunkter på den preliminära översikten, vilket kan leda till att nya frågor tillkommer inför det slutliga arbetet med förvaltningsplan 2021–2027.

Miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för vissa miljögifter

Under perioden 1 november 2017 till 30 april 2018 genomförs också samråd om förslag till miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram med miljökonsekvensbeskrivning för vissa miljögifter.

Samrådet kommer att omfatta följande delar:

- a) Nya prioriterade ämnen enligt 4 kap. 4 § första stycket 3, 6 kap. 2 a § och 7 kap. 1 § andra stycket i förordning om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Statusklassificering, övervakningsprogram, miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram avseende 12 nya ämnen för vilka god status ska uppnås senast 2027.
- b) Tillämpning av modellering av biotillgänglighet och bakgrundshalter vid klassificering av metallerna koppar och zink (särskilda förorenande ämnen som ingår i bedömning av ekologisk status). Detta innebär att miljökvalitetsnormerna föreslås ändras för vissa vattenförekomster.
- c) PFAS i grundvatten. Statusklassificering med hjälp av nya riktvärden. Detta kan eventuellt innebära reviderade miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram i vissa delar.

Miljökvalitetsnormer för kraftigt modifierade vatten (KMV)

I februari 2018 till 30 april 2018 pågår samråd om förslag till miljökvalitetsnormer (ekologisk potential) för de vattenförekomster som fastställts som kraftigt modifierade vatten kopplade till storskalig vattenkraft. Som underlag till samrådet tas avrinningsområdesvisa åtgärdsplaner fram för att peka ut vilka åtgärder som är rimliga att vidta för att nå god ekologisk potential för respektive vattenförekomst. I Norra Östersjöns vattendistrikt är det fyra vattenförekomster i Kolbäckens avrinningsområde som berörs.

Reviderad förvaltningsplan, åtgärdsprogram, miljökvalitetsnormer och miljökonsekvensbeskrivning

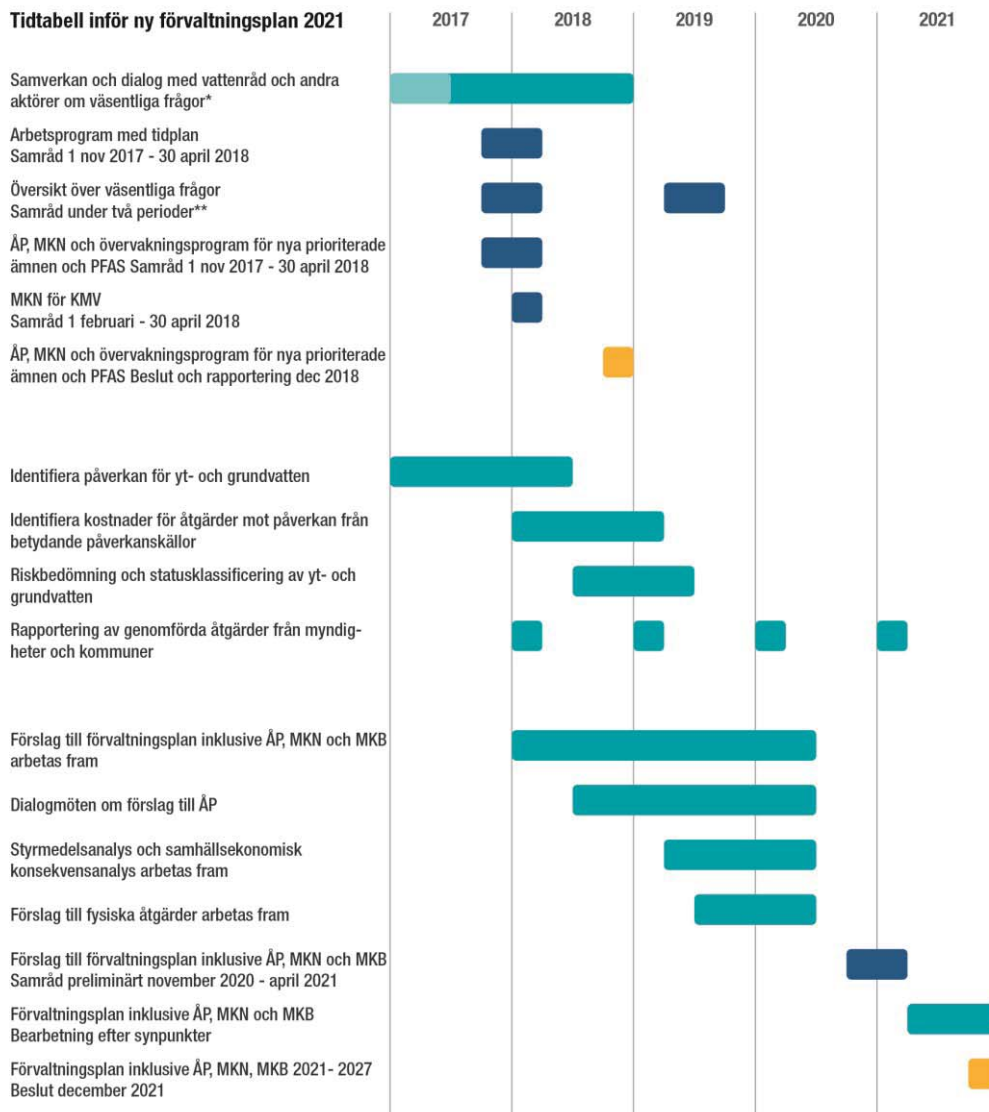
Reviderade förvaltningsplaner, åtgärdsprogram inklusive miljökonsekvensbeskrivning samt miljökvalitetsnormer, som ska fastställas i december 2021 kommer att skickas ut på samråd under perioden november 2020 till april 2021. Detta sker samordnat med samrådet över reviderade åtgärdsprogram inom havsmiljöförvaltningen.

Mer än bara samråd

Även mellan samrådsperioderna har du möjlighet att delta i vattenarbetet, bland annat genom de forum som beskrivs ovan under rubriken *Hur kan du delta i vattenförvaltningsarbetet*. När som helst under förvaltningscykeln kan du kontakta oss på vattenmyndigheterna och länsstyrelsernas beredningssekretariat, om du har frågor eller vill dela med dig av förslag och framföra synpunkter.

Ditt deltagande underlättas om du vet vilka frågor som är aktuella i vattenförvaltningen för tillfället. I tidplanen (se figur 2) visas översiktligt när olika arbetsmoment genomförs. Förenklat kan man säga att fokus i början av cykeln ligger på att kartlägga tillståndet i vattenmiljöerna, men också att få igång åtgärderna i det beslutade åtgärdsprogrammet. Arbetet med att ta fram förslag på åtgärder till kommande åtgärdsprogram påbörjas redan i början av cykeln men har störst fokus de två sista åren.

På vattenmyndigheternas webbplats www.vattenmyndigheterna.se finns kontaktuppgifter till vattenmyndigheterna och information om vad som är på gång inom vattenförvaltningen. Om du vill ha regelbunden uppdatering från vattenmyndigheterna om aktuella frågor kan du prenumerera på nyhetsbrevet Vattenblänk som kommer ut fyra gånger per år. Kontakta vattenmyndigheten för att anmäla dig: vattenmyndigheten.vastmanland@lansstyrelsen.se

KMV Kraftigt modifierade vatten
MKB Miljökonsekvensbeskrivning
MKN Miljökvalitetsnormer
PFAS Per- och polyfluorerade alkylsubstanser
ÅP Åtgärdsprogram

* Samverkan och dialog om väsentliga frågor genomförs under 2017 i Västerhavets och Södra Östersjöns vattendistrikt, men pågår även under 2018 i övriga distrikt.

** Samråd om översikt över väsentliga frågor hålls: Västerhavets och Södra Östersjöns vattendistrikt 1 nov 2017 - 30 april 2018, Bottenvikens, Bottenhavets och Norra Östersjöns vattendistrikt 1 maj - 31 oktober 2019

Figur 2. Redan nu påbörjas arbetet för nästa förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer som ska gälla från år 2021. Figuren visar Vattenmyndighetens olika arbetsmoment (turkost), samråd (marinblått) och beslut (orange) som kommer att genomföras tills dess.

Så tas synpunkterna omhand

Samråden fyller en speciell funktion i samverkansarbetet eftersom de innebär att vattenmyndigheterna under en avgränsad period kan ta in synpunkter kring vissa specifika underlag, från aktörer inom olika intresseområden. Detta ger oss möjlighet att väga synpunkter och ställningstaganden mot varann och göra en samlad bedömning.

Under vattenmyndigheternas senaste samråd 2014–2015 svarade nästan 800 instanser. Det är ett omfattande arbete att läsa och sortera synpunkter och vattenmyndigheterna samarbetar för att kunna ta hand om svaren på bästa sätt. Synpunkter som berör alla fem vattenmyndigheter hanterar vi helt gemensamt. Synpunkter som bara rör ett visst vattendistrikt, avrinningsområde eller vattenförekomst tas omhand av den vattenmyndighet eller länsstyrelse som berörs.

Hur samrådssynpunkter hanteras och vilka konkreta förändringar de kan leda till skiljer sig åt mellan de olika samråden, se nedan.

Samråd om Arbetsprogram med tidplan och Översikt över väsentliga frågor

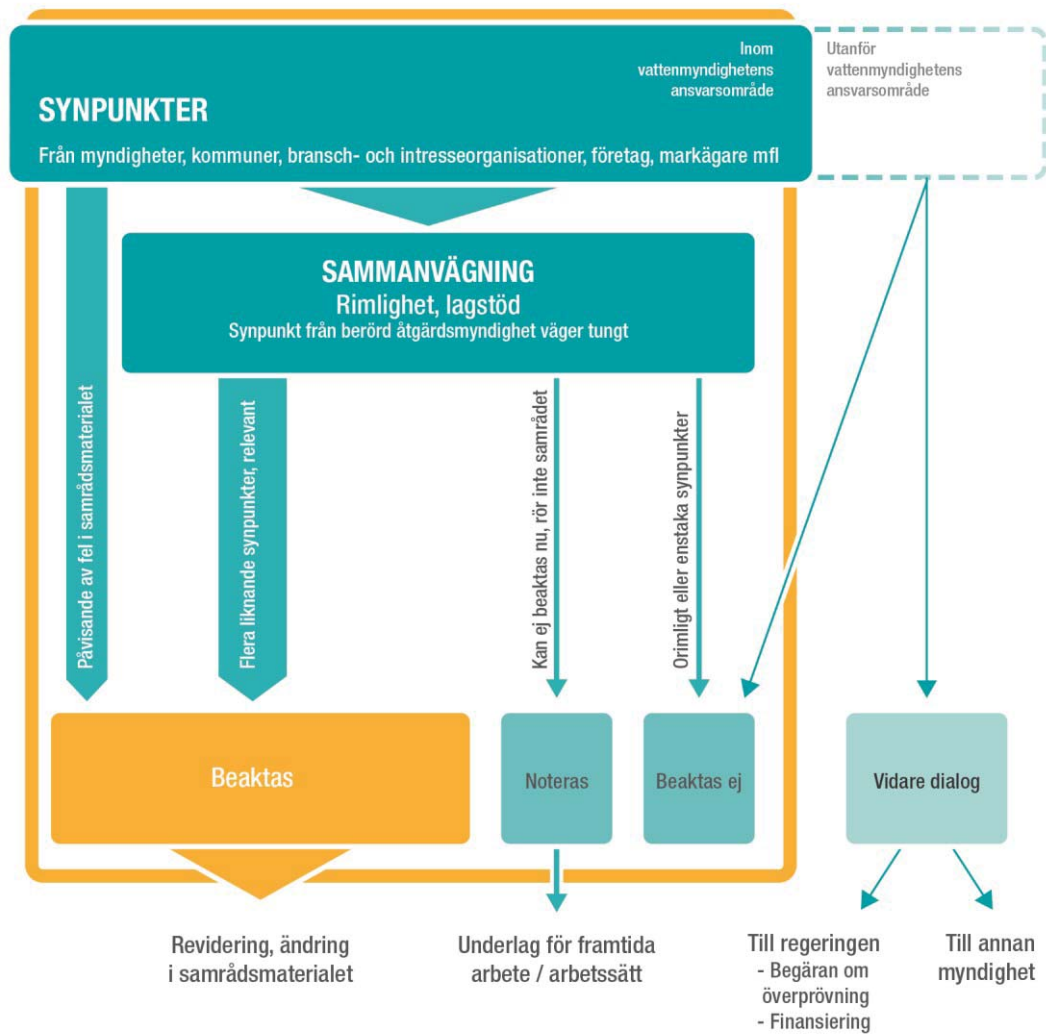
Vattenmyndigheterna tar inte fram några slutversioner av *Arbetsprogram med tidplan* och *Översikt över väsentliga frågor* efter att de har varit på samråd. Synpunkter som kommer in under samrådet tas istället med i framtida arbete. Det kan handla om allt ifrån hur vattenmyndigheterna behöver utveckla sin samverkan, till att en viss fråga behöver få högre prioritet i kommande åtgärdsprogram.

Samråd om förslag till beslutsdokument

De samråd som gäller förslag till beslutsdokument¹ följer samma arbetsgång som brukar användas vid remisser. Vattenmyndigheterna väger samman de synpunkter som kommit in och bedömer utifrån det vilka ändringar som behöver göras i dokumenten innan vattendelegationerna kan fatta beslut. Synpunkterna kan exempelvis leda till att åtgärdsförslag stryks eller formuleras om, att miljö kvalitetsnormer ändras eller att förvaltningsplanen kompletteras med mer information. Under tidigare samråd har många samrådssvar handlat om sådant som vattendelegationen inte fattar beslut om. Sådana synpunkter har inte lett till förändringar i beslutsdokumenten, däremot kan vattenmyndigheterna ta med sig sådana synpunkter i det vidare arbetet i dialog med de aktörer som berörs.

I figur 3 illustreras hur processen för att ta hand om synpunkter ser ut.

¹ Samråd om åtgärdsprogram och MKN för vissa miljögifter (2017-2018), samråd om MKN för kraftigt modifierade vatten (2018) och vid samråd om förslag till förvaltningsplan m.m. (2020-2021).

Figur 3. De synpunkter som kommer in till vattenmyndigheterna under ett samråd tas om hand enligt en bestämd process.

Mer information om vattenförvaltning

I nedanstående skrifter kan du läsa mer om vattenmyndigheternas arbete med vattenförvaltning. Skrifterna finns tillgängliga på vattenmyndighetens webbplats.

Tid för bättre vatten

Inspirerande skrift om vattenförvaltning i Sverige.

Verktyg för bättre vatten

Den här skriften ska ge handläggare på framför allt länsstyrelserna kunskap om systemet med miljökvalitetsnormer för vatten, MKN. Den kan också användas av länsstyrelserna i kontakt med kommuner och verksamhetsutövare när det gäller MKN.

Åtgärder för bättre vatten

I denna skrift kan du läsa om hur vattenmyndigheternas åtgärdsprogram får effekt och vem som ska göra vad för att se till att rätt åtgärder genomförs på rätt plats.

Vattenmyndigheten Norra Östersjöns vattendistrikt
www.vattenmyndigheterna.se

Länsstyrelsen Västmanlands län
721 86 Västerås
Växel 010-224 90 00
www.lansstyrelsen.se/vastmanland

Länsstyrelserna